

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006, wat betreft een publieke pensioentoezegging voor de contractuele personeelsleden

Artikel 1 (toevoeging hoofdstuk 15, bestaande uit artikel VII 109novies, aan deel VII, titel 4)

Dit artikel regelt, in uitvoering van artikel 12, tweede lid, van het decreet *betreffende het Vlaams Pensioenfonds en het publieke pensioenstelsel voor de werknemers van de diensten van de Vlaamse overheid en andere besturen*, de (collectieve) aanvullende pensioentoezegging voor de contractuele personeelsleden van de diensten van de Vlaamse overheid (ressortierend onder het VPS) door aan deze contractuele personeelsleden het recht op een aanvullend pensioen (=bijzondere arbeidsvoorwaarde) toe te kennen.

De essentiële kenmerken van het publiek pensioenstelsel dat voor de diensten van de Vlaamse overheid door een pensioenfonds (het Vlaams Pensioenfonds) zal worden toegekend, zijn vastgesteld in artikel 12, §1, van hoger vermeld decreet. Hierin wordt bepaald dat het aanvullend pensioen:

- 1° uitsluitend door de werkgever wordt gefinancierd (100% patronale bijdragen, dus geen werknemersbijdragen);
- 2° met vaste bijdragen (het betreft een pensioentoezegging van het type 'vaste bijdragen', dus geen 'te bereiken doel'- of 'cash balance'-plan).

De nadere uitwerking in arbeidsvoorwaarden van de kenmerken van het aanvullend pensioenstelsel wordt met dit artikel in de rechtspositie ingeschreven. Dit artikel vormt de basis voor de meer gedetailleerde uitwerking in het pensioenreglement.

Wat betreft de arbeidsvoorwaarden wordt in deze rechtspositie bepaald:

1° hoe de vaste bijdrage wordt berekend

- a. op basis van een percentage: het bijdragepercentage wordt bepaald op 3%
- b. toe te passen op volgende berekeningsbasis:

De berekeningsbasis is het rekenkundig gemiddelde van het voltijdse bruto maandsalaris van de eerste en de laatste tewerkstellingsmaand (formulering rekening houdend met in- en uitdiensttredingen in de loop van het jaar) van het kalenderjaar:

- verhoogd met de haard- of standplaatstoelage;
- en vermenigvuldigd met een factor 13,82 ter incorporatie van het vakantiegeld en de eindejaarstoelage (eventuele andere toelagen, zoals bv. prestatietoelagen, toelagen voor specifieke personeelscategorieën, enz., worden niet opgenomen in de berekeningsbasis).

Het recht op aanvullend pensioen wordt opgebouwd pro rata van de prestaties. Er worden m.a.w. geen pensioenrechten opgebouwd gedurende periodes van onbezoldigde afwezigheid.

De periodes van (onbezoldigde) afwezigheid ingevolge ziekteverlof (artikel X 17 e.v. VPS), moederschapsrust (artikel X 13 en X 14 VPS) vader- of meemoederschapsverlof (artikel X 15 VPS) en geboorteverlof (artikel X 61bis VPS) worden gelijkgesteld met werkelijk geleverde prestaties.

Een periode van arbeidsongeval en beroepsziekte wordt beschouwd als ziekteperiode; dit hoeft dan ook niet apart vermeld te worden. De gelijkstelling heeft voornamelijk belang voor de onbezoldigde periodes van ziekte en moederschapsrust. In de praktijk betekent dit dat ziekte en moederschapsrust geen impact hebben op de normale aangroei van de pensioenrechten.

Het recht wordt derhalve niet opgebouwd op basis van het effectief uitbetaalde salaris. De techniek van verrekening van deeltijdse prestaties en onbezoldigde periodes verloopt via een formule die het gemiddelde van het voltijdse bruto maandsalaris van januari en december (of van de 1ste en laatste maand van tewerkstelling om de situaties van in- en uitdiensttredingen correct mee te nemen), vermenigvuldigd met een prestatiebreuk die de verhouding weergeeft van de periodes van deeltijdse prestaties én onbezoldigde periodes (met uitsluiting van de gelijkgestelde periodes) ten opzichte van een voltijdse tewerkstelling.

2° dat het enkel om een waarborg aanvullend pensioen gaat

Het pensioenstelsel voorziet in een waarborg 'aanvullend pensioen', zoals bepaald in artikel 2, 10° van het decreet, en dus niet in een waarborg voor overlijden (tenzij UKMS, zie verder) of voor invaliditeit.

3° dat het aanvullend pensioen wordt uitbetaald onder de vorm van een eenmalig kapitaal

De fiscaliteit van een kapitaalsplan is gunstiger dan van een renteplan. Een kapitaalsplan is bovendien interessant omwille van het feit dat het personeelslid onmiddellijk over het kapitaal beschikt. Ingeval van een kapitaalsplan heeft de aangeslotene op grond van artikel 28, §1 van de wet van 28 april 2003 *betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid* (hierna verkort geciteerd als de 'WAP') wel het recht om de omvorming in een rente te vragen.

Het moment van uitbetaling (in de rechtspositie algemeen verwoord als 'bij pensionering') is wettelijk geregeld, d.i. in beginsel bij de effectieve ingang van het wettelijk rustpensioen met betrekking tot de beroepsactiviteit die aanleiding gaf tot de opbouw van de prestaties (zie art. 27 e.v. WAP). Deze datum wordt nader gepreciseerd in het pensioenreglement.

Bij uittreding worden de verworven reserves beschikbaar gesteld voor overdracht (zie art. 32 WAP). Bij overlijden van de aangeslotene vóór de pensioenleeftijd is er uitbetaling aan de begunstigde(n).

In dit laatste geval (bij vroegtijdig overlijden) wordt in de rechtspositie bepaald dat de tot dan opgespaarde reserve uitbetaald wordt (UKMS = Uitgesteld Kapitaal Met terugbetaling van de Spaarreserve).

Er wordt geen specifieke rendementsgarantie bepaald. Dat betekent dat de wettelijke rendementsgarantie geldt zoals voorzien in artikel 24, §3 WAP (voor 2018 vastgesteld op 1,75%).

4° wat de aansluitingsvoorwaarden zijn (scope – onmiddellijke aansluiting)

a. alle contractuele personeelsleden zijn aangesloten, ongeacht of het een contract van bepaalde of onbepaalde duur betreft (=collectief karakter van het Vlaams pensioenstelsel)

met uitzondering van:

- i. de contractuele personeelsleden met een arbeidsovereenkomst voor studententewerkingstelling (= 'jobstudenten');
- ii. het personeel dat niet onder de Belgische Sociale Zekerheid ressorteert; de facto gaat het over de personeelsleden die aangesloten zijn bij de Dienst Overzeese Sociale Zekerheid en over het naar lokaal recht aangeworven personeel in het buitenland: zij hebben weliswaar een contract met de DVO, maar arbeidsvoorwaarden die (kunnen) afwijken van het VPS en/of een sociale zekerheidsregeling (inclusief eerste pijler) bij de DOSZ of naar buitenlands recht;
- iii. de personeelsleden van Sport Vlaanderen die tewerkgesteld zijn met een arbeidsovereenkomst voor occasioneel personeel (AOP's, dit zijn contracten voor 1 of enkele dagen): het betreft de occasionele medewerkers van het agentschap Sport Vlaanderen met sporttechnische, sportpedagogische of sportorganisatorische kwalificatie afdelingen Sportkader-opleiding, Sportpromotie en Inspectie en Bloso-centra, zoals bedoeld in artikel 2, §4 van het ministerieel besluit van 14 mei 2008 houdende vaststelling van de bijkomende of specifieke opdrachten bij de diensten van de Vlaamse overheid;
- iv. de occasionele lesgevers van de VDAB, zoals gedefinieerd in artikel 1, 10°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 mei 2014 houdende de agentschapsspecifieke regeling van de rechtspositie van het personeel van de VDAB (ASB VDAB), en zoals tevens opgenomen in bijlage 1 (punt 7.3) bij het ministerieel besluit van 14 mei 2008 houdende vaststelling van de bijkomende of specifieke opdrachten bij de diensten van de Vlaamse overheid.

De personeelscategorieën sub iii en iv zijn in de regelgeving uitgesloten van andere sociale voordelen in het VPS zoals maaltijdcheques (zie voor personeelscategorie iii artikel VII 109bis, tweede lid, 2° VPS en voor personeelscategorie iv artikel 16, tweede lid ASB VDAB) en hospitalisatieverzekering (zie voor personeelscategorie iii de omzendbrief hospitalisatieverzekering en voor personeelscategorie iv artikel 16, eerste lid ASB VDAB).

De personeelscategorie sub iv heeft bovendien in afwijking van artikel VII 20 en VII 22 van het VPS geen recht op een eindejaarstoelage (zie artikel 13 ASB VDAB).

De personeelscategorieën sub iii en iv worden gekenmerkt door een hoog aantal tewerkstellingen van sterk wisselende, vaak korte, duur (vaak middels een arbeidsovereenkomst voor een duidelijk omschreven werk) met een hoog aantal loopbaanincidenten (in- en uitdiensttredingen) als gevolg. Deze tewerkstellingen vormen voor betrokkenen ook vaak een bijjob (waarbij men in een groot aantal gevallen op basis van hun hoofdbetrekking recht heeft op hoger genoemde voordelen). Om voormelde redenen is het derhalve niet aangewezen voor deze personeelscategorieën te voorzien in onderhavige tweede pijlerregeling.

Volledigheidshalve: daarnaast moet voor alle duidelijkheid ook worden gesteld dat het Vlaams aanvullend pensioenstelsel niet van toepassing is op personen die geen arbeidsovereenkomst met de DVO hebben:

- contracten waarvan de finaliteit ligt bij studie, stages, opleiding, het opdoen van praktijkervaring, e.d. (bv. BIO's, IBO's, GIBO's) -> zijn geen arbeidsovereenkomsten;
- contracten in het kader van uitzendarbeid -> uitzendkrachten hebben een contract met het uitzendkantoor en hebben een eigen tweede pijlerregeling;
- CODO's (contractuelen betaald door het departement Onderwijs) -> vallen niet onder het VPS, maar onder een eigen rechtspositieregeling binnen de onderwijssector waarvan de verloning is geregeld in artikel 98 van de programmawet van 30 december 1988 (BS 5 januari 1989).

b. met onmiddellijke aansluiting op het moment van indiensttreding (ten vroegste vanaf 1 januari 2018), ongeacht de leeftijd (ook jonger dan 25 jaar -> is een ruimer voordeel dan waartoe de wetgeving werkgevers verplicht)(§4).

Artikel 2 (toevoeging hoofdstuk 6, bestaande uit artikel VII 206, aan deel VII, titel 5)

Krachtens deze overgangsregeling wordt de op 1 januari 2018 bestaande aanvullende pensioenregeling, die voordeliger is, behouden voor de contractuele personeelsleden, die behoren tot één van de hieronder (exhaustief) opgesomde categorieën. Dit is een evolutief gegeven en personeelsleden kunnen ook op elk moment ervoor kiezen om over te stappen naar de generieke tweede pijlerregeling. De keuze is in dat geval onomkeerbaar en geldt slechts voor de toekomst.

1° het ingekanteld provinciepersoneel (art. VII 205)

Het personeelslid dat vanaf 1 januari 2018 in het kader van de afslanking van één van de vijf provincies overgeheveld is en dat bij de provincie een aanvullende pensioenregeling genoot, behoudt die – gunstigere – regeling zoals ze bestond op de datum van de overheveling en zoals ze vastgelegd was in de beslissing van de respectieve provincieraden. Zij behouden het voordeel van hun aanvullende pensioenregeling bij overgang naar een andere rechtspersoon indien, en in de mate dat, dit voorzien is in het pensioenreglement.

2° het instructie- en technisch omkaderingspersoneel van de VDAB

Indien betrokken contractueel personeelslid niet langer lid is van het instructie- en technisch omkaderingspersoneel, maar een andere functie uitoefent binnen de VDAB, spreekt het voor zich dat het ook niet langer kan genieten van deze voordeligere tweede pijlerregeling (zie agentschapsspecifieke regeling VDAB). Anderzijds genieten ook de personeelsleden die ná 1 januari 2019 toetreden tot het instructie- en technisch omkaderingspersoneel van deze voordeligere tweede pijlerregeling.

3° Personeelsleden overgedragen van de FRGE in het kader van de zesde staatshervorming (art. VII 189)

De twee contractuele personeelsleden die op 1 januari 2015 in het kader van de staatshervorming overgeheveld werden van het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE) naar de diensten van de Vlaamse overheid, blijven dit voordeel als verworven recht verder genieten.

4° Contractuele personeelsleden uit de opstartformatie IWT (art. VII 195)

De op 1 januari 2016 naar het Agentschap Innoveren en Ondernemen overgehevelde contractuele personeelsleden van de opstartformatie van het IWT, blijven dit voordeel als verworven recht verder genieten.

5° Contractuele personeelsleden met een hooggekwalificeerde betrekking (art. VII 1, §3, 2°) of een bijkomende en specifieke opdracht (art. VII 2, §3, 3°)

Deze personeelscategorieën worden omschreven in artikel I 4, §5, 3° en 4° VPS. De Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, stelt in overleg met de functioneel bevoegde minister of ministers per entiteit, raad of instelling de lijst vast van de contractuele functies die ressorteren onder de bijkomende of specifieke opdrachten (cf. ministerieel besluit van 14 mei 2008 houdende vaststelling van de bijkomende of specifieke opdrachten, zoals gewijzigd), alsmede de aan die bijkomende of specifieke opdrachten verbonden geldelijke regeling, voor zover die niet door dit besluit of een andere reglementering wordt geregeld (zie artikel VII 1, §3, 2° en 3° VPS).

Deze 2de pijlerregelingen zijn functiespecifiek en in het contract bepaald.

6° Contractuele personeelsleden van FIT overgedragen van de BDBH (art. 19 ASB FIT)
De personeelsleden van het uitdovend contractueel kader van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (Flanders Investment & Trade), die zijn overgedragen bij koninklijk besluit van 9 maart 2003 tot overdracht van personeelsleden van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel (BDBH) naar het Vlaamse Gewest (de zgn. statutaire contractuelen), werden met ingang van 1 januari 2003 aangesloten bij een groepsverzekering die de pensioenrechten waarborgt zoals omschreven in artikel 25 van bijlage III bij het besluit van de Regent van 15 mei 1949 houdende goedkeuring van het kader, bezoldigingsregeling en het statuut van de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel. Zij blijven het voordeel van deze 2de pijlerregeling genieten.
Dit impliceert dat de "gewone" contractuele personeelsleden van de ex-BDBH wel genieten van de generieke 2de pijlerregeling.

Indien niet duidelijk is of een bepaald aanvullend pensioenstelsel al dan niet voordeliger is dan het Vlaams pensioenstelsel, kan hierover het advies gevraagd worden van de aangewezen actuaaris.

Artikel 3 (inwerkingtreding)

De contractuele personeelsleden van de diensten van de Vlaamse overheid bouwen met ingang van 1 januari 2018 aanvullende pensioenrechten op in het Vlaams Pensioenstelsel (zie artikel VII 109novies, laatste lid). Er zullen derhalve ook pensioenbijdragen worden gestort voor het verleden (= 'backservice' of 'inhaalbijdragen').

Uitbetaling van aanvullend pensioen/verworven reserves, desgevallend met achterstellen, zal uiteraard pas mogelijk zijn vanaf het operationeel zijn van het pensioenfonds (voorzien 1 juli 2019 = datum inwerkingtreding besluit).